

Moša SKUPNOST

glasilo SZDL Ljubljana moste-polje

KREPITEV IN RAZVOJ KRAJEVNIH SKUPNOSTI V LJUBLJANI

PO DELEGATSKI POTI

KADROVSKI POLITIKI DRUGAČNO MESTO – HIŠNI SVETI, ENA BISTVENIH SESTAVIN KRAJEVNE SKUPNOSTI – GLOTNI POLOŽAJ KS MORA BITI PRILAGOJEN CELOTNIM DRUŽBENIM SPREMEMBAM

Mestna konferenca SZDL je šest mesecev nato, ko je sprejela akcijski program za krepitev in nadaljnji razvoj krajevnih skupnosti v Ljubljani, pregledala izvajanje nalog iz programa in pri tem med drugim ugotovila naslednje:

– da se je akcijski program izkazal kot stvaren in celovit program najpomembnejših nalog in da bo lahko še dolgo služil krajevnim skupnostim oziroma družbenim subjektom, ki sestavljajo, kot vodilo in pripomoček;

– da so v dosežanju ustavnih razpravi delovni ljudje in občani posredno in neposredno opozorili na vsa vprašanja iz akcijskega programa hkrati pa razširili na mnogokaj, kar mu bo treba dodati ali kar bo še treba upoštevati v dejavnostih krajevnih skupnosti glede na nove sestavine njihovega bodočega družbenega položaja;

– da je bil potemtakem opozorilo in dobra priprava za izvrševanje tistih nalog, ki jih bodo morale – glede na določila, kakršna bomo sprejeli z novo ustavo – opraviti družbenopolitične organizacije, združene v Socialistični zvezi, in krajevne skupnosti same za svojo preobrazbo;

– da je za tako preobrazbo krajevnih skupnosti v prvem obdobju pomembna zlasti priprava novih statutov, ki naj bi pomagali usmerjati to vrsto družbenih dejavnosti in preobraziti krajevno skupnost v enega od temeljev političnega in skupščinskega sistema.

Konferenca se bo še naprej anga-

žirala pri izvajanju akcijskega programa, ga po potrebi tudi dopolnjevala in izpopolnjevala, vsake toliko časa pa postavila obravnavo njegovih nalog na dnevni red svojih sej. Ker pa je prepričana, da je zdaj treba posvetiti vso pozornost predvsem bodočemu položaju krajevnih skupnosti in pripravi novih statutov, je sklenila v sodelovanju z vsemi družbenopolitičnimi dejavniki v mestu pripraviti, sprejeti in dodati programu novo poglavje o najpomembnejših nalogah v zvezi s pripravo novih statutov – ne glede na to, da je v programu že doslej veliko sestavin, ki so neposredno pereče tudi glede priprave statutov, hkrati pa tudi glede preobrazovanja krajevnih skupnosti v smeri dogovorjenih ustavnih in statutarjih določb.

KS – SAMOUPRAVNA SKUPNOST OBČANOV

Ena prvih nalog Socialistične zveze in vseh družbenih zavodov ali organizacij, ki naj bodo živi sestavni del preobrazbe krajevnih skupnosti – marsikod se je tako že oblikovala in uveljavila – bo ta, da se bodo vse dejanske vrstle vanjo, da bodo skupaj organizirane in samoupravno socialistično usmerjene tvorile samoupravno skupnost občanov.

Ustavna zamisel je v tem, naj bi bili občani tam, kjer delajo in živijo, kjer uresničujejo mnoge svoje interese, kjer se politično združujejo ipd. v takem družbenem položaju, da bodo kar največ svojih in splošnih družbenih problemov reševali skupaj, neposredno ali po delegatski poti in da naj bi imeli možnosti odločati o vsem, kar sodi v njihovo lastno delovanje, sporazumevanje in dogovarjanje, hkrati pa s pomočjo delegacij in delegatov soodločati o vsem pri reševanju v širšem družbenem prostoru, v katerem se porabljajo tudi njihova sredstva, oziroma se oblikuje družbena politika tudi glede njihovih interesov.

Zarisanega smotra ni mogoče doseči brez celovitosti krajevnih skupnosti, kakršna naj nastane na dosežkih in izkušnjah, na povezani dejavnosti temeljnih organizacij združenege dela, družbenih in družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih interesnih skupnosti, hišnih svetov in drugih samoupravnih institucij – skratka občanov in vseh njihovih temeljnih skupnosti ali organizacij, na njihovem usklajenem, povezanem, demokratično dogovorjenem delovanju, ne da bi te dejavnosti kakorkoli kdorkoli omejevali ali zapirali.

Nadaljevanje na 5. strani

ZADNJE MINUTE ZA URESNIČITEV USTAVNIH DOPOLNIL V ORGANIZACIJAH ZDRUŽENEGA DELA

V SATURNUSU KONČNI KONCEPT IZOBLIKOVAN

Izteka se čas za uresničevanje XXI., XXII. in XXIII. ustavnega dopolnila, zveznega zakona o ustanavljanju temeljnih organizacij združenega dela in njih vpisu v sodni register ter preostalih desetih zakonov, ki so s tem v zvezi.

Zakon o ustanavljanju temeljnih organizacij združenega dela določa, da morajo biti podpisani in registrirani vsi samoupravni sporazumi o združevanju temeljnih organizacij združenega dela do 31. decembra 1973 in da morajo biti v naslednjih treh mesecih leta 1974 sprejeti vsi drugi samoupravni akti.

Akcija za ustanavljanje temeljnih organizacij združenega dela, ki teče že več kot leto dni, je prišla do vrhunca. Sedaj ni več časa za vsebinske razprave in za pojasnjevanje.

To pa je tudi nevarnost, da bi v nekaterih organizacijah, kjer so predolgo čakali, zaradi časovne stiske

delavci glasovali pod pritiskom, ne da bi dobro vedeli in razumeli, za kaj pravzaprav gre. To še tembolj zato, ker se bodo odgovorni vodilni delavci na vse mogoče načine izogibali plačilu kazni in svoji odgovornosti – predvsem politični –, če samoupravni sporazumi ne bodo

pravočasno registrirani ali predloženi pristojnemu gospodarskemu sodišču v registracijo.

V naši občini je nekaj delovnih organizacij že organiziralo temeljne organizacije združenega dela in sklenilo samoupravne sporazume o združevanju. V manjših delovnih organizacijah, kjer je proizvodnja specializirana in tudi lokacijsko skoncentrirana, pa ne organizirajo temeljnih organizacij združenega dela. Tak primer je INDOŠ ali CRE-VARNA, kjer so se delavci na zboru odločili za OZD brez TOZD in prav sedaj jo uzakonjujejo z novim statutom v skladu z ustavnimi dopolnili.

V večjih delovnih organizacijah, kjer zaradi takih ali drugačnih zahtevk že niso uspeli z uresničitvijo ustavnih dopolnil, razprave tečejo sedaj. Ena takih delovnih organizacij je SATURNUS.

V Saturnusu so na pobudo družbenopolitičnih organizacij že konec leta 1972 imenovali komisijo za uresničevanje ustavnih dopolnil. Komisija je skupaj s strokovnimi službami najprej pripravila za razpravo nekatera splošna kakor tudi konkretna stališča o organizaciji in številu temeljnih organizacij združenega dela. Na osnovi splošnih razprav v družbenopolitičnih organizacijah v kolektivu in komisije so strokovne službe pripravile koncept projekta organizacije temeljnih organizacij združenega dela v podjetju Saturnus in osnutke samoupravnega sporazuma o združevanju v organizacijo združenega dela. Pot do končnega koncepta, ki je potekala iz komisije prek strokovnih služb in družbenopolitičnih organizacij do zborov delovnih ljudi, je bila dolga, zato pa je končni koncept trdno oblikovan. Delavci so na zborih delovnih ljudi, ki so potekali kar pet dni, razčlenili pogoje organiziranja TOZD in se odločili za štiri temeljne organizacije združenega dela. (Celotno proizvodno embalažo so zajeli v eno TOZD, proizvodno avtoopreme v drugo, proizvodno orodij in naprav v tretjo, splošne službe psa v četrto TOZD.)

Razprave, ki so zajele tudi novo ustavo, so bile odkrite, poštene in tvorne. Prva naloga delavcev v že oblikovanih TOZD je zdaj oblikovanje razmerij med temeljnimi organizacijami združenega dela, združenimi v delovno organizacijo, ki ga bodo na delovnih zborih sklenili s temeljnimi dokumentom – samoupravnim sporazumom.

SLAVKO GERLIČA

OB DNEVU MRTVIH

Ni je smrti brez življenja, ni svobode brez trpljenja.

Kajuh

So stvari, ki so si tako blizu, da jih ni mogoče obravnavati drugače kot skupaj, kadar mislimo nanje. Pravijo, da je smrt najzvestejša spremljevalka življenja, da je tako rekoč njeno bistvo, čeprav sama po sebi nima ničesar skupnega s tem, ker je njeno nasprotje. Če je tako, potem so v življenju znamenja smrti in v smrti znamenja življenja. Slednja morda, toda ta so drugačna, ker ne pomenijo novega življenja, ampak spomin, ki živi zaradi del, storjenih za bodoče rodove. Spomin, ki zagori, ko zagori lučka ob ugaslem grobu.

Na fotografiji: spominska žalna slovesnost na Urhu

Nekaj o anketi o položaju in vlogi hišnih svetov v Ljubljani

Večja pooblastila – večja odgovornost

Stanovanjska podjetja pomanjkljivo in neredno informirajo hišne svete o svojem delu – Vpliv stanovalcev na delo stanovanjskih podjetij je skromen – Zakaj se 100 hišnih svetov ni odzvalo na anketo?

Komisija za vprašanja samoupravnih odnosov v stanovanjskih naseljih – le-ta deluje pri mestni konferenci SZDL Ljubljana – je v sodelovanju z občinskimi konferencami SZDL izvedla letos v juliju anketo, ki naj bi odgovorila na vrsto vprašanj s področja upravljanja s stanovanjskimi hišami. Zanimivo in dokaj simptomatično je že dejstvo, da je anketne liste izpolnilo in jih vrnilo naročniku le 146 od 250 izbranih hišnih svetov. V prvo skupino odgovorov sodi tako imenovano družbeno angaziranje hišnih svetov in tesnejše povezovanje le-teh s krajevnimi skupnostmi. Zelo visok odstotek anketiranih meni, da bi morali hišni sveti imeti večji vpliv na reševanje problemov s področja socialnega skrbstva, otroškega varstva, kontrole nad cenami in trgovinah, komunalnimi uslugami, stanarini in podobno.

V naslednjo skupino sodijo odgovori na vprašanja o statusu hišnih svetov, o njihovih pristojnostih, razpolaganju s sredstvi in o načinu nagrajevanja članov hišnih svetov, hišnikov, čistilk in kurjačev. 71 % anketiranih hišnih svetov meni, da bi morali biti v hišnem svetu vsi stanovalci, 66,4 % pa, naj bi imel hišni svet v bodoče status pravne osebe. O slednjem pa so mnenja anketirancev zelo različna. Nekateri sodijo, naj bi hišni svet deloval kot TOZD,

drugi naj ima samo določena pooblastila, tretji, naj ga zastopa krajevna skupnost ali stanovanjsko podjetje ipd. V nekaterih ekstremnejših primerih anketiranci celo predlagajo, naj bi hišni sveti odločali o tem, kdo se lahko vseli v stanovanje, urejali naj bi podnajemniške odnose in dajali soglasja h kupoprodaji stanovanj.

V premislek in opozorilo stanovanjskim podjetjem velja omeniti mnenje kar 76 % anketiranih hišnih svetov, da je vpliv stanovalcev na delo stanovanj-

skih podjetij zelo skromen. Predlagajo, da bi moralo biti v razširjenem delavskem svetu stanovanjskega podjetja najmanj 2/3 zastopnikov hišnih svetov; da bi morali zamenjati neaktivne člane v njem in zagotoviti vpliv zastopnikov hišnih svetov nad delitvijo sredstev. Menijo, da bi morali onemogočiti prelivanje sredstev iz ene hiše v drugo.

Naslednja skupina vprašanj se nanaša na vlogo samoupravnih stanovanjskih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij, predvsem na vlogo SZDL. Kar 71 % anketiranih se je opredelilo za to, da bi v bodoče samoupravne stanovanjske skupnosti gospodarile z vsemi sredstvi stanovanjskega gospodarstva. Od Socialistične zveze pričakujejo hišni sveti pomoč pri organizacijskih problemih in pri izbiri kadrov za hišne svete, posredovalno vlogo med hišnimi sveti, krajevnimi skupnostmi in stanovanjskimi podjetji, pri organiziranju javnih tribun in posvetovanj ter tudi siceršnje izmenjavo izkušenj in koordinacijo informacij o delu hišnih svetov na krajevni in občinski ravni. Anketiranci menijo, naj bi SZDL imela tudi komisijo, ki bi zastopala pravice stanovalcev in usklajala stanovanjsko gradnjo v občini in v mestu.

ff

DOM UPOKOJENCEV IN VRTEC

Na pobudo sveta krajevne skupnosti Moste je prišlo do spremembe lokacije za gradnjo novega vrta v Mostah. Ker na Selu ni prostora za gradnjo prizidka, je določena nova lokacija med Zaloško in Pokopališko cesto, s čimer se strinjajo tudi urbanisti. Za sedaj so zagotovljena sredstva za vrtec z zmogljivostjo 80 otrok, predviden pa je za 120 otrok.

Zvedeli smo, da je bil nedavno tedni na sedežu občinske skupščine Moste-Polje sestanek zastopnikov gradbeništva, urbanistov, socialnih delavcev, krajevne skupnosti in občinske uprave, na katerem so določili lokacijo za gradnjo doma upokojencev, in sicer ob Litijski cesti. Predvidoma naj bi že prihodnje leto izdelali lokacijsko in gradbeno dokumentacijo ter pripravili zemljišče za gradnjo, medtem ko bi v letu 1975 zasedili lopate.

20 % sredstev bi prispevala občinska skupščina Moste-Polje, ki je tudi investitor, 80 % sredstev pa bi prišlo iz sklada mestne organizacije društva upokojencev, v katerega se takoj sredstva za gradnjo stanovanj za upokojence.

Novi dom bi sprejel 200–250 oskrbovancev, celot-

na investicija pa bi po sedanjih cenah gradbenih storitev veljala približno 3 milijarde starih dinarjev.

Če upoštevamo podatek, da znaša mesečna oskrbina za pokretne oskrbovance na Taboru 1600 dinarjev in za tiste, ki potrebujejo tujo pomoč in nego, 2100 dinarjev, potem sodimo, da bodo tudi v novem domu morali razliko za vse tiste oskrbovance, ki ne dosejajo tako visoke pokojnine, kriti iz drugih virov.

Ker bo poleg omenjenega doma upokojencev v novem Štepanjskem naselju na voljo tudi okoli 80 stanovanj, potem je na dlani, da se upokojencem obetajo boljše časi.

ZAKRPATI POŠKODOVANE OBJEKTE

Občinska skupščina Moste-Polje je na 48. seji 18. oktobra sprejela poročilo komisije za ocenitev škode, ki jo je vodna ujma povzročila na občinskih komunalnih objektih in napravah.

Da bo možen varen in nemoten promet na poškodovanih cestah, je potrebno takoj popraviti naslednje objekte:

– kašelski most	37.040 dinarjev
– cesta Kavnika–Križevska vas	89.460 dinarjev
– most v Dolskem	49.440 dinarjev
– Sostro	38.640 dinarjev
skupaj	214.580 dinarjev

Skupščina je sprejela sklep, da se za popravilo teh objektov iz občinskega cestnega sklada izloči 100.000 dinarjev in iz rezervnega skupščinskega sklada 114.580 dinarjev.

OBČANOM NOVEGA POLJA

Spričo ustavnih sprememb in razprav o statutih mesta, občine in KS, se ponuja priložnost, da temeljito pretehtamo morebitne samoupravne teritorialne spremembe tudi v naši občini. Mednje sodi problem samoupravne ureditve stanovanjske soseske MS-10 v Novem Polju.

Znano je namreč, da stanovanjska soseska MS-10 (Zajčja dobrava) v Novem Polju zadnja leta vse bolj dobiva podobo zaokroženega stanovanjskega naselja, ki pa je razpeto med krajevno skupnostjo Polje-Slape in Zadobrova-Sneberje.

Nedvomno pa je v tej sosedki vrsta družbenih, komunalnih in drugih problemov, ki jih kaže enotno obravnavati.

Zato je bil na pobudo občinske konference SZDL Moste-Polje nedavno tega sklican sestanek političnega aktiva, na katerem so zastopniki obeh prizadetih krajevnih skupnosti (Polje-Slape in Zadobrova-Sneberje) povedali svoje predloge in variantne rešitve tega problema:

1. ustanovi naj se samostojna krajevna skupnost Novo Polje, ki naj zajema urbano stanovanjsko naselje MS-10;
2. celotno območje soseske MS-10 naj se priključi h krajevni skupnosti Polje-Slape;
3. soseska MS-10 naj se priključi h krajevni skupnosti Zadobrova-Sneberje in
4. ostane naj status quo sedanja samoupravna ureditev.

Politični aktiv se zavzema za prvo varianto, ker meni, da še najbolj ustreza interesom občanov Novega Polja.

Sprejet je bil sklep, naj bo v prvi polovici novembra sklican zbor občanov Novega Polja, na katerem naj se sami opredelijo za eno od navedenih variantnih rešitev.

O odločitvi bomo še poročali.

Sprejemanje novih statutih v krajevnih skupnostih

Tudi na napakah se učimo

Že spremembe republiške ustave leta 1971 so nakazovale precej drugačno vsebino in obseg dela posamezne krajevnosti, kot smo bili to navajeni pred tem

V osnutku nove republiške ustave (omejil se bom le nanjo) je povsem določeno rečeno, da v socialistični republiki Sloveniji uresničujemo delovni ljudje in občani skupne interese v temeljnih organizacijah združenega dela (TOZD) in v vseh oblikah njihovega združenja, v samoupravnih interesnih skupnostih (SIS) in v drugih temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih, krajevnih skupnostih (KS) in občinah. Torej lahko rečemo, da je celotna sprememba hkrati preobrazba in nadaljevanje dopolnjevanja in ustvarjanja novih samoupravnih socialističnih odnosov ter spreminjanje družbenih odnosov v prid delavskemu razredu in vseh delovnih ljudi.

Hkrati pridemo do zaključka, da predstavlja sedanja naša ustavna reforma najglobljo preobrazbo ravno z vidika odločanja delavca v vseh oblikah tako družbene reprodukcije kot pri ustvarjanju in delitvi dohodka, hkrati z njegovim odločanjem o prispevkih in davkih tako za splošne kot za skupne potrebe. Hkrati pa seveda spreminjamo politični sistem, t.j. sistem delegatskega razmerja in odločanja.

Vse naštetje je novost in v spreminjanju odnosov ter nalog tudi v KS. To hkrati zahteva tudi spremembo dosedanjih statutih. Verjetno bomo kje ugotovili, da bo novi statut tudi prvi, ker je znano, da vse krajevne skupnosti še vedno nimajo statutih. S tem pa bomo pomagali usmerjati še nove naloge v vrsti družbenih dejavnosti in seveda preobraziti KS v enega izmed temeljev političnega in skupščinskega sistema. Potemtakem bo krajevna skupnost lahko opravila več opravil zlasti kot ekonomsko-družbena skupnost.

Naj omenim še druge označitve krajevne skupnosti kot naloge, ki stojijo pred nami in

nam hkrati z novim občinskim (mestnim) statutom nalagajo velike obveznosti. Zlasti to velja za čas pred sprejemom in za obdobje do spomladanskih volitev v delegacije in skupnosti. V naši občini imamo 17 krajevnih skupnosti, ki so po značaju ter območjih mestne, primestne in vaške. Torej bo treba pri izdelavi statuta paziti, da bodo vsi trije tipi naših KS posebej obdelani ter upoštevane značilnosti posamezne KS pa pri vseh tudi splošne občne naloge. Menim, da niti mestne krajevne skupnosti tj. Moste, Kodeljevo, Zelena jama in Nove Jarše, niso povsem enake, nimajo enakih problemov, kar posebej velja npr. za Kodeljevo. Nadalje je razlika tudi v obravnavi problemov ter reševanju let-leh. Med tem ko so primestne in zlasti vaške krajevne skupnosti veliko naredile s „samoprispevkom“ in s tem reševale svoje elementarne probleme (vodovod, elektrika, vaške poti), se mestne KS še vedno veliko ukvarjajo s komunalno opremljenostjo. Denarna sredstva pa so v glavnem ista, so proračunska in glede na sedanje cene ne

zadoščajo. S krpanjem vsakdanjih nalog pa se kaka krajevna skupnost preskoči ali pa samo delno zadovolji. Pestrost reševanja osnovnih problemov krajevnih skupnosti v naši občini nalaga nam aktivistom, da bomo morali posvetiti statutom mnogo pozornosti in vložiti mnogo truda vseh, ki jih problemi KS morajo zanimati, zlasti s pomočjo SZDL.

Spregovoriti bo treba tudi o povezovanju med krajevnimi skupnostmi v občini pri ustvarjanju in zagotavljanju materialnih in tudi drugih pogojev za življenje. Ta povezanost bo našla svoj odraz v skupnosti krajevnih skupnosti in konferenci delegatov krajevnih skupnosti. Nekaj podobnega smo imeli že sedaj v naši občini, in sicer zasedanje delegatov krajevnih skupnosti, le da je vsa svečanost in pomembnost v zadnjem času izvidena v golem formalizmu. Zaradi tega pa so bili tudi rezultati bolj pičli. Tudi na napakah se učimo!

Kakšni naj bodo statuti in kaj je v statutu treba zapisati – o tem bomo spregovorili v nadaljevanjih. LEOPOLD KOS

PO DELEGATSKI POTI

Nadaljevanje s 1. strani

Brez take celovitosti in notranje povezanosti, zgrajene na resničnih interesih občanov, njihovih skupnosti ali organizacij, ne bi bilo mogoče doseči njihove učinkovite delegatske udeležbe v občini, mestu, republiki, federaciji, prav tako pa ne brez vsestranske usposobljenosti in opremljenosti, čemur je akcijski program že doslej posvetil dosti pozornosti. Če tega ne bi dosegli, bi se krajevna skupnost morala omejevati ali umikati v meje samo nekaterih interesov svojih občanov, samo v nekaterih dejavnosti, ki pa ne zanimajo zmeraj – zlasti v mestu – večine občanov niti jim ne bi mogli omogočiti, da bi s pomočjo tako organizirane, usposobljene in opremljene skupnosti lahko dobili globlji pogled v družbeno dogajanje okoli sebe, naj gre za ožji ali širši družbeni prostor in vpliv nanj.

STATUT KS – ODRAZ DEMOKRATIČNIH HOTENJ OBČANOV

Ker gre za enega izmed temeljev političnega in skupščinskega sistema, za enega bistvenih pogojev za nadaljnji razvoj socialističnega samoupravnega demokratizma, si morajo organizirane socialistične sile resno in pospešeno prizadevati, da bo taka smer razvoja krajevne skupnosti omogočena in zagotovljena tako s statuti kot z dejavnostjo, ki lahko take statute dobro pripravi, potem pa jim, ko bodo sprejeti, tudi sledi, izvršujoč njihova določila.

Potreba po taki celovitosti in tej ustrezni dejavnosti, po vsestranski usposobljenosti krajevne skupnosti, ki naj občanu omogoči, da jo bo začutil kot svojo že zato ker brez nje v precejšnji meri nemože, da bi lahko nekateri svoje interese določeno uveljavljal v celotni družbi, bo seveda terjala, da bo že doseženo v njenem razvoju še obogatilo, da bodo izkušnje dopolnjene z novimi spoznanji, nekatera vprašanja osvetljena z novo lučjo.

Preobraževanje krajevnih skupnosti pa bo terjalo hkratno preobraževanje mnogih samoupravnih organizacij, zavodov in dejavnosti. Po vsebini in po obliki se bodo morale izpopolnjevati, ali se tudi globlje preobraziti najrazličnejše samoupravne institucije, ki delovnim ljudem omogočajo, da urejajo mnogo stvari kar se da sami in neposredno, naj gre pri tem za hišne svete, za potrošniške svete, za poravnalne svete ali različne druge samoupravne institucije občanov, ki že obstajajo, pa tudi take, ki se bodo šele izoblikovale.

Ob tem opozarjamo na poseben pomen hišnih svetov kot ene bistvenih sestavin krajevne skupnosti, na njihove bogate izkušnje in na velike možnosti, ki se jim odpirajo tako z novo politiko kot s samim razvijanjem krajevne skupnosti. Družbenopolitične organizacije –

krajevne skupnosti in mestne – jim bodo posvetile potrebno pozornost, s tem pa prispevale pomemben delež k rasti in vsestranski krajevnih skupnosti.

KADROVSKA IN GIMOTNA POLITIKA

Kadrovska politika v krajevni skupnosti dobiva v okvirih splošne in nacionalne kadrovske politike čisto drugačno mesto kot ga je imela doslej, saj bo ravno skozi krajevne skupnosti vodila ena izmed poti v skupščine – od občine do federacije. To pa ne pomeni samo, da bo kadrovsko odločanje občanom samo približno, ampak bo postajalo vse bolj njihovo, da bodo oni sami čedalje bolj – zlasti v družbenopolitičnih organizacijah – tudi odgovorni oziroma z drugimi družbenimi dejavniki soodgovorni za tako odločanje glede vseh njegovih bistvenih sestavin: glede družbene vzgoje mladih, glede vzgoje in izobraževanja delovnih ljudi in občanov kot samoupravljalcev in družbenih delavcev, glede socialne vsebine in kadrovske sestave različnih družbenih institucij, glede vsebinskih in drugih odločitev, ki se tičejo delegatskega evidentiranja, kandidiranja, volitev, delegiranja, odpoklica itn. – vsega pač, kar se tiče kadrovske politike glede na potrebo po dejavni povezanosti družbenih temeljev s skupščinami ožjih ali širših družbenopolitičnih skupnosti ali drugih družbenih institucij.

Preobraževanje krajevne skupnosti bo terjalo dejansko preobraževanje tudi njene gimotne politike. Ustava bo očitno odprla vse možnosti, na katere so izkušnje krajevnih skupnosti že opozarjale, in jih obenem razširila, oziroma dala tem možnostim ustrezno družbeno smer v meri povezovanja, sporazumevanja, kajti brez tega obstoječih možnosti kratko in malo ne bo mogoče smotrno izkoristiti. Novi

načini za zadovoljevanje gimotnih potreb krajevnih skupnosti bodo torej morali biti prilagojeni celotnim družbenim spremembam in smotrom – to pa pomeni, omogočiti bodo morali, da bodo izkoriščene vse razvojne možnosti krajevnih skupnosti za razvoj vseh dejavnosti, ki so potrebne, da bi delovni ljudje in občani sami in s pomočjo delegacij organizirano, usklajeno, demokratično, usposobljeno in potem tudi učinkovito odločali ali soodločali o družbenih zadevah.

Vse to, kar si začrtujemo kot preče naloge v okviru globljih sprememb v nadaljnjem razvoju samoupravne socialistične demokracije, pa ni možno brez dejavnega in ustvarjenega delovanja družbenopolitičnih organizacij, brez njihovega nenehnega spremljanja družbenega dogajanja, brez primerjanja sprejetih družbenih smotrov z drugimi težnjami, ki se skušajo uveljaviti. To pomeni, da gre tudi tu – kot je to že zapisano v akcijskem programu – za potrebo po globlji preobrazbi v delovnjaku organiziranih socialističnih sil, zlasti pa družbenopolitičnih organizacij od temeljev do vodstev. Frontne značilnosti Socialistične zveze, kakršne je poudaril dokument Socialistična zveza danes in kakršne poudarjajo ustavni osnutki po vsej Jugoslaviji kot tudi vse, kar smo zadnja leta dosegli in spoznali, nas usmerjajo na to, da bodo te značilnosti še veliko bolj uveljavile v življenju, da se vse socialistične sile trdnje povežejo v Socialistični zvezi in pod idejnim vodstvom Zveze komunistov. Samo tako bo Socialistična zveza sama dala tudi življenju v krajevni skupnosti tiste ljudske značilnosti, kakršne delovno ljudstvo in delavsko gibanje morata dati družbenim institucijam, če so zares ljudske, če se od delovnih ljudi ne oddaljujejo ali se jim celo odtujujejo.

TOPLARNA LJUBLJANA

- Proizvaja električno in toplotno energijo ter tehnološko paro za potrebe komunalnega gospodarstva Ljubljane.
- Prodaja pepel kot polnilni oziroma gradbeni material, destilirano vodo in krementev pesek.
- S svojim delom pomagamo izboljševati delovne in življenjske pogoje prebivalcev širše in ožje družbene skupnosti.

MAGIČNA MOČ ODLOČBE IN ZAČARANI KROG SORODSTVA

Kaj imata skupnega magična moč odločbe in začarani krog sorodstva? Praviloma ne, toda v mojem primeru da. To nam zopet potrjuje pravilo, da izjema potrjuje pravilo, ki sicer ni pravilo, vendar postane pravilo, če menimo, da naj bo pravilo.

V tem mojem primeru je začarani krog sorodstva sprožil magično moč odločbe, ki me je kot raketa odnesla z mesta glavnega vratarja. Torej vidite, da gresta obe stvari skupaj ali, kot pravijo, da sta v medsebojni vzročni zvezi. A zaradi učinkovitosti: k stvari.

Nič več nisem vratar pri glavnem vhodu, temveč pri stranskem vhodu, ki je namenjen tovarnemu prometu. To je nizko, neodgovorno, podrejeno vratarško mesto. Nič več nisem vratar – šef, vratar – general, temveč običajni odpiralec vrat z zamaščeno čepico, brez pravice do paradne uniforme z zlatimi gumbi. Popolnoma navaden odpiralec vrat sem, ki odpira težka železna vrata in ga vseprek preklinja brezobzirni šoferji.

Vsega tega je kriv začarani krog sorodstva, ki je sprožil odločbo. Še sedaj, deset dni po prejemu, jo imam pred seboj na mizi.

V njej jasno in nedvoumno piše naslednje: „Na podlagi določil pravilnika o... pravilnika... statuta...“ in tako naprej – na četrti strani so naštet predpisi, kako je lahko prišlo do tako usodnega izreka, ki se glasi:

„odločam, da se tovariš Pepe Žabar razreši dolžnosti glavnega vratarja in odrejam

da se premesti za vratarja stranskega izhoda.“

Ali čutite udarno moč besed „odločam... odrejam...“ se razreši... se premesti... Vsaka posebej je kot dobro mermen udarec, ki zadane natanko tja, kamor je treba. Ne višje, ne nižje, ne levo in ne desno – temveč naravnost v sredino. Človeka te odločne, jeklene in mrzle besede naravnost ohromijo, da strmi vanje kot začaran in se jih ne upa ponoviti v bojzani, da se mu bodo zapičile v grlu in ga zadušile.

Kako drugače bi bilo slišati, če bi te grozeče besede nadomestili s kakimi blažjimi, kot na primer: priporočam, predlagam, odvezujem, odpokličem, predstavljam in podobno. Uradni akti s takimi izrazi bi bili mnogo bolj demokratični in v duhu današnjih časov. Kar pogledimo, kako drugače bi se potem glasila odločba:

„predlagam, da se tovariš Pepe Žabar odvezuje dolžnosti glavnega vratarja in priporočam, da prevzame mesto vratarja...“ itn.

Z veseljem bi prebral tako odločbo, se vsedel in napisal pritožbo. V njej bi jasno in glasno povedal, da „se s predlogom ne strinjam, ker upoštevam samo tiste predloge, ki jih dajem sam. Prav tako se ne pustim odvezovati, ker sploh nisem privezan za glavni vhod, ampak sedim tam popolnoma svobodno. Priporočilo naj si podpisani mirne duše vtakne v žep in ga uporabi tam, kamor hodi še cesar peš. Niti na

misel pa mi ne pride kakršnokoli prevzemanje, razen prevzemanja višje plače.“

Da, da, tako bi se pritožil! Sedaj pa že deset dni strmim v odločbo. Tisti odstavek tam na koncu „...ima v 15 dneh pravico pritožbe...“ me zapeljuje in potiska svinčnik v roke. A kaj pomaga, ko mi ta pade iz roke, čim se mi pogled ustavi na besedah „odločam... razrešujem... odrejam...“ Proti njim se ni mogoče bojevati, treba se jim je pokoriti. V njih je skrita vsa tisočletna državna in druga prisila. Še več! Prepričan sem, da jih je uporabljal že ljubi bog, ko je ustvarjal nebo in zemljo. Tedaj prav gotovo ni rekel „predlagam, da naj bo svetloba“, temveč „odločam, da naj bo svetloba“, ali na primer „priporočam, da se prižgo zvezde na nebu“, temveč „odrejam, da naj se prižgo zvezde“. Rad bi videl, katera zvezda bi ob takih besedah le za hip oklevala prižgati svojo laterno.

Nič! Treba je upogniti hrbet in klekniti pred vsemogočnim obličjem odločbe in vdan v uso do trpeti krivico. Odločba je bila krivična, kot je krivična vsaka negativna odločba. V obrazložitvi piše, da se me razrešuje zato, ker nisem v redu opravil svojih dolžnosti. Toda, to ni res. Odločbo je sprožil začarani krog sorodstva.

V podjetju je bil zaposlen neki zelenec Ferdo, ki sem ga nekoč že omenil. Ta grinta je v vse vitkal svoj nos. Pri vsakem je iskal in našel napake, tako da smo ga bili vsi siti. A do sebe je bil zelo prizanesljiv. Na delo je prihajal, kadar se mu je zljubilo, med delom je brez dovoljenja

odhajal iz tovarne in z dela odhajal, kadar se mu je zdelo.

Spotikal se je nekaj tudi ob me. Ni mu bilo všeč, da v vratarnici berem časopis, da nimam zapetih vseh gumbov in med delovnim časom kadim. Le kje ste že videli in slišali kaj takega?! Zato sem sklenil, da se mu odločim. Za vsako njegovo zamudo in za vsak predčasen odhod sem napisal poročilo in ga poslal sekretarju, da bi mi dal vetra. Poročila so se kopičila, a zgodilo se ni nič – kot bi mi jih ne pošiljal. Uspeh je bil samo ta, da me je zelenec vsak dan gledal bolj pisano. Sprva sem mislil, da sekretar mojih poročil ne prejema in jih zadržuje ali uniči njegova tajnica. Snažilka pa mi je povedala, da v sicer ponavadi prazen sekretarjevem košu vsak dan najde moje prijave – raztrgane.

Resnično sem pobesnel. Šel sem k direktorju, mu vse povedal in priporočal, naj on napravi red. A tudi sedaj ni bilo nobenega odmeva. Postal sem radoveden, a obenem tudi zaskrbljen. Tu nekaj ni bilo v redu, zaslužil sem nevarnost. Zato sem nekega jutra ustavlil direktorjevo tajnico in se previdno pozanimal, kako je z „mojo zadevo“.

„Ne vem, če bo kaj, tovariš Pepe“, se je nasmehnila tajnica, „tovariš Ferdo je vendar izredno perspektiven član našega kolektiva. S svojimi sposobnostmi in prizadevanji bo še daleč prišel. Zato res ne gre, da ga preganjamo zaradi malenkosti. Pustite ga na miru. On in vsi vodilni že vedo, kaj lahko dela. Ali mislite, da smo ga zastopaj osem let štendirali in za dve leti poslali v inozemstvo na specializacijo. Vse skupaj lahko škoduje samo vam.“

Ta je pa dobra! Nisem ga še videl, da bi delal kaj pametnega, ona pa „...sposoben, prizadeven...“ Jasnno mi je, postalo tudi, kako je prišel do športnega

avtomobila popolnoma neznane znamke. Seveda, „pripecializiral“ si ga je na naš račun. Ne, to ne gre, sklenil sem, da grem do konca.

Poprosil sem prijatelja Jožeta, člana delavskega sveta, da sproži vprašanje na seji delavskega sveta. Jože me je pazljivo poslušal, potem pa je preplašen zakrilil z rokami.

„Kaj vendar počneš, človek božji! Če hočeš že sam napraviti samomor, potem ne vleci še drugih v tolnun. Vse drugo, kar hočeš, napravim zate, samo tega ne zahtevaj. Ali sploh veš, kdo je ta grinta?“

Začuden sem ga pogledal. „Ne! Zdi se mi, da je navaden cepec in to še len povrhu.“

„Poslušaj! Ali si poznal tisto črnolaso Maro, ki je bila prej zaposlena v našem podjetju? Vidiš, Ferdo je njen sin.“

„In kaj zato? Samo zato, ker je sin neke črnolase Mare, ki je bila nekoč pri nas, menda še ne sme počenjati, kar bi hotel?“

„To je res. Toda ta Mara je obenem tudi sestra personalčeve žene.“

„O!“ sem se začudil. „Nič, o! Kar poslušaj, ti, ki misliš, da vse veš, vendar kakor vidim, najvažnejšega le ne veš. Personalcec pa je bratranec direktorjeve tajnice.“

„Viš ga, hudiča!“ Počehljaj sem se za ušesi. „Da, da! Toda mož direktorjeve tajnice je obenem tudi sekretarjev nečak.“

„Ne, ne? Nemogoče!“ Sedaj me je pa res že poštono zastrebalo. Toda Jože je bil neusmiljen. „In sekretar se misli drugič poročiti z Marino sestro, to je s Ferdovo teto.“

„Zbogom kariera! Pokopalo me bo neko sorodstvo z ničotom na čelu!“ Zastokal sem in se sedel za mizo.

Ko sem bil že čisto na tleh, me je Jože še dotolkel. Najbrž tudi ne veš, da je Marin mož, to je obenem tudi Ferdo oče, direktor podjetja, v katerem je zaposlen sin našega direktorja, njegova hči pa prejema tam štipendijo. Če bi rad še kaj, ti lahko povem še to, da je žena našega direktorja sorodnica Ferdovega očeta.“

To je konec, tu se ne da nič napraviti! Kako naj se jaz, Pepe Žabar, brez sorodstva uprem in razbijem ta začarani krog? Ne, za to je sto in tisoč Zabarjev premalo.

Kar pogledjte! Tu je neki Ferdo, sin Mare, ki je sestra personalčeve žene, a personalcec je obenem tudi bratranec direktorjeve tajnice, katere mož je obenem še sekretarjev nečak; in da bi bil krog res popoln, se namerava sekretar poročiti z zeleneceto teto. Na koncu pa ti ta venec utrdi še direktorjeva žena, ki je sorodnica Ferdovega očeta.

Nič ne pomaga, vztrajati bo treba na stranskem izhodu. Toda ko bodo dorasli moji otroci, bom tudi jaz začel vezati začarani krog sorodstva z vsemi vratarji v mestu, potem bodo že videli!

A pritožba? Saj res! Ne kaže je napisati. Predsednik delavskega sveta je brat Ferdove zaročenke.

Ekipa prve pomoči iz osnovne šole Sostro se je udeležila zveznega tekmovanja v nudenju prve pomoči na Bledu

SLOVENIJA – SADJE

Ljubljana, Hladilnica Zalag